

Cartes al Director

Catholic Church, Rajkot, 360001
India, 20 de maig del 1977

Sr. Director de Ronsana
Sta. Eulàlia de Ronsana

Molt estimat Sr. Director: Li escric aquesta vegada per a demanar una ajuda especial: He llegit algunes vegades en l'última pàgina de la revista algunes indicacions sobre el tractament i millorament del bestiar, conills, vaques, gallines, etc. A mi m'interessaria que algú em proporcionés un llibre sobre la cura de vaques i dels toros, naturalment. Li diré el perquè

Fórem visitats pels agents d'OXFAM, organització benèfica no governamental d'Oxford (Anglaterra) i els plagué la proposició de construir una granja vaquina per a millorar la raça de la rogalia. I ens han invitat a que presentem el projecte per a un estable per sis vaques i un toro de Jersey. Sabem les lleis mendelianes i s'intenta el creuar les races índia i la Jersey, de manera que tinguin un 75 per cent de Jersey que són les que donen més resultat, augmentant la producció de llet, de tres litres, promig que donen les vaques del país, fins a més de vint litres per dia. Però sabem que es necessiten molts més coneixements, com per exemple cura de les enfermetats, etc.... (encara que hi ha veterinaris aquí) sobretot la prevenció de les mateixes, ferratge i alimentació més convenient, etc.... Per això voldria el llibre que jo no sé on trobar-lo.

La pobresa de la rogalia és esporàdica. A un pagès no li és rentable guardar una vaca que produeixi tres litres al dia —i sovint ni això—. Per això si logrem millorar la raça amb creuaments de Jersey fins a un 75 % de Jersey, millorarem la producció de la llet. Està clar, combinarem l'ús del toro Jersey que tindrem, amb la inseminació artificial que el Govern ens proporcionarà perquè no degeneri la combinació. Les primeres sis vaques o vedelles que neixin de la primera combinació amb el toro Jersey nostre i les nostres sis vaques les donarem a pagesos necessitats que les puguin cuidar, amb la condició que ens tenguin d'entregar la primera vedella que neixi, que donarem a altres pagesos necessitats. I donarem a més classes de tant en tant sobre el manteniment i comportament amb les vaques per obtenir el 75 % de Jersey i augmentar la producció de llet.

Aquest és el programa (entre altres molts) que tenim entre mans i per això voldria que algú interessat en bestiar —en vaques— em proporcionés un llibre sobre les mateixes, i li quedaria molt agraït.

Si té a bé publicar aquesta carta en la revista, a algú li pot interessar fer-me aquest favor. L'Índia necessita ajudes d'aquesta mena per a desenvolupar-se.

Affm. s.s.

Jaume Travesa, S. J.

Sr. Director de «Ronsana»:

Llegeixo amb molt d'interès la Secció «Teló Amunt» de la nostra revista, a càrrec de Dalmau i Santandreu. Cal remarcar la coherència ideològica que s'endevina en totes les cròniques i la gran passió pel teatre. Hi he observat algunes expressions potser poc matisades que penso que caldria aclarir o puntualitzar, bo i esperant que l'autor sabrà comprendre la punta d'ironia d'algun comentari. Són les següents:

En el n.º 83, de Febrer-Març 1977. Article «Pastorets, tradició o rutina?» (pàg. 15, paràgraf 3.º) es diu: «Apropant-los als nostres dies, 1943, es va fer una sollicitud per representar els «Pastorets» en català, car aleshores era prohibit el nostre idioma dalt d'un escenari».

Cal dir que al Casal sempre, des de l'any 1939 —i si mirem abans de la guerra, des de l'any 1933— s'ha representat teatre en català. És remarcable el fet ocorregut el 8 de Desembre de 1939, amb motiu de la representació de «La Ventafocs». Prèvia denúncia, a l'hora de començar la representació es va presentar la força pública per a impedir-la. La fermesa de la gent del Casal, amb Mn. Manel al davant i l'ajuda del pare de l'actual Batlle, Sr. Josep Brustenga, va triomfar de les prohibicions. «La Ventafocs» i «Els Pastorets» es van representar, en català naturalment. És un signe, humil si voleu, de resistència i d'identitat amb els nostres valors de la gent del Casal, en temps difícils.

En el n.º 84, d'Abril 1977. Article «Teatre religiós» (pàg. 14, pf. 2.º) es llegeix: «El teatre estrictament religiós és un producte netament espanyol». Una consulta, per superficial que sigui, a un manual de Literatura universal, ens farà veure que això no és pas així.

En el mateix paràgraf es diu: «El públic —del s. XVI— **curull d'infantesa i d'ignorància**, es deixava traginar per la riquesa de les obres religioses, però sempre para-teatral». És una afirmació arriscada que, si es dona per vàlida, cal estendre al públic de tots els segles i també al del s. XX, com és ara el que va a veure la «Passió» d'Oberammergau, en l'aspecte de teatre religiós, o bé —pel que fa al teatre profà— el que omple tantes sales modernes per aplaudir missatges manipulats.

En el mateix article, paràgraf 5: «(La Passió) és un text sobradament conegut per tothom». D'acord pel que fa referència a les cites evangèliques o bíbliques. No, pel que fa al guió de «Resposta de Déu als homes», escrit el 1977.

N.º 85, Maig-Juny 1977. Article «Bèsties de mar» (pàg. 13, pf. 1). Es llegeix: «els bunkeristes cremarien el Casal». És una afirmació gratuïta, que algú pot prendre com injuriosa. No co-

nec bunkeristes a Santa Eulàlia. I en el Casal, sempre hi han treballat juntament gent de dretes i d'esquerres, units per la seva fe cristiana.

En el mateix n.º, paràgraf: «El Testament» (...) Tot un despropòsit». D'acord.

Paràgraf 6. Es diu: «Hauríeu de fer vostres les línies dels Grups de Teatre independents: a) Ser oposats al servilisme de qualsevol iniciativa, b) Provocar una forta embranzida del públic i treure'l de la rutina. c) Fer un veritable collectiu, sense cap ni cua. Solucions a totes aquestes qüestions? Sí! Alligonar un nou públic, amb unes noves obres, donar entrada a un art escènic lliure de tota tendència clerical o política. Un nou públic per donar fi en aquest despiste teatral». Frases certament contradictòries, que enllacen el consell paternalista amb l'«anticonsell» d'oposar-se al servilisme i on s'ofereixen solucions lluminoses i concretes, un pèl messiàniques i dictatorials. D'altra banda, sort que el Grup de Joves va representar «El Testament», cosa que el salva de la condemna implícita als que només representen obres de tendència clerical.

N.º 86. Juliol-Agost 1977. Article «Teatre Juvenil» (pàg. 11, pf. 5). Hom llegeix: «No podem acceptar que «La Ventafocs», «Blancaneus» o «Pastorets» siguin les estrelles eternes d'una infància que ara ja té mitjans de comunicació tan importants com el cinema i televisió». I, amb tot, és així, com és un fet, que el teatre de Shakespeare, poso per cas, es representa, encara avui, cada dia, a Anglaterra i a tot el món, ¿Com explicar, sinó la meravellosa versió del cinema txec de «La Ventafocs», que acaba de ser presentada a casa nostra?

Paràgraf 8. Diu: «perquè l'àvia o la mare no el deixaven (al nen) participar-hi plenament». D'acord, però segons quines mares o àvies. N'hi hauran que, ben cert, ajudaran els infants a participar-hi plenament i d'altres que no. Però, en tot cas, els autors i actors de teatre infantil, i els qui els ajudaran a participar-hi plenament, ¿seran més nets que els seus pares per no condicionar-los en cap sentit?

Paràgraf final: «Anem a prendre'ns seriosament el nen». Sembla també una afirmació i un propòsit un xic arriscats, perquè la frase es pot entendre així: Fins ara res, tots els pares i mestres i educadors anteriors al Juliol-Agost de 1977, res, no sabien el què es pescaven, amb el nen. És ara que acaba de fer-se la llum en el camp de l'educació. I això seria molt fort.

Disculpeu, Sr. Director, l'extensió d'aquestes matisacions, que voldrien ajudar a tenir una visió objectiva de la petita realitat del teatre al nostre poble i, també, de l'actuació del grup del Casal.

Marcel Galobart